

Bonobo's danken hun relaxte houding mede aan een tragere ontwikkeling

Bonobo's ontwikkelen zich trager dan chimpansees, in ieder geval op het gebied van voedselcompetitie. Die trage ontwikkeling leidt onder meer tot een grotere onderlinge tolerantie bij volwassen bonobo's, maar ook tot het moeilijker aanleren van sociale remmingen. Dit is de conclusie uit een aantal experimenten waarbij het gedrag van jonge chimpansees en bonobo's met dat van volwassen soortgenoten werd vergeleken (*Current Biology*, 1 februari).

Bonobo's en chimpansees zijn onderling nauw verwante mensapen waarvan de laatste gemeenschappelijke voorouder tussen 2,5 en 0,85 miljoen jaar geleden leefde. Er was al wel aanleiding te vermoeden dat tragere ontwikkeling tenminste een deel van de verschillen tussen bonobo en chimps kon verklaren. In hun schedelvorm hebben volwassen bonobo's veel meer kinderlijke trekken behouden dan chimpansees (net als mensen trouwens) en ook in het veel

FOTOREUTERS / GORAN TOMASEVIC

grotere spelgedrag lijken bonobo's 'onvolgroeider' dan chimpansees. Maar die verschillen hoeven niet te zijn ontstaan door een daadwerkelijk vertraagde ontwikkeling – dat kan ook op allerlei andere manieren. Met hun experimenten met tientallen chimpansees en bonobo's in twee opvangstations in Kongo (het Tchimpounga Chimpanzee Sanctuary en het Lola ya Bonobo Sanctuary) hebben de Amerikaanse onderzoekers Victoria Wobber, Richard

Etende Bonobo's in het Lola ya Bonobo Sanctuary, met tussen de knieën van de middelste een mee-etend jong.

Wrangham en Brian Hare dat nu voor het eerst aannemelijk gemaakt. Het was het duidelijkst bij het leerexperiment. De bonobo's en chimps werden geconfronteerd met drie experimentatoren waarbij slechts een van hen verborgen voedsel had om weg te geven. Alle dieren van alle leeftijden kwamen er eerst proefon-

dervindelijk achter welke dat was en bedelden dan alleen bij hem. De snelheid waarmee ze dat leerden bleek onafhankelijk van leeftijd en soort. Maar toen in het tweede deel van het experiment ineens een *andere* experimentator de man met het verborgen voedsel werd, ontstonden wel grote verschillen. De oudere en de jongere chimpansees pikten die wijziging snel op maar vooral de jongere bonobo's konden maar niet omschakelen: zij bleven nog vaak tevergeefs bij de vorige voedselgever bedelen. De oudere bonobo's hadden vooral in het begin grote moeite, maar pikten het gaandeweg het experiment toch aardig op. Deze versie van verstoppertje spelen is ook in het wild relevant voor chimpansees en bonobo's omdat jonge dieren daar ook te maken kunnen krijgen met relatief intolerante groepsgenoten waarbij ze beter niet kunnen bedelen, aldus Wrangham en zijn collega's. En dat het prestatieniveau samenhangt met de snelheid van de ontwikkeling zou blijken uit het feit dat vooral de oudere bonobo's het uiteindelijk ook onder de knie krijgen. Hendrik Spiering